

*Umiejętności i kompetencje zdobywane w organizacjach społeczeństwa obywatelskiego
– jak je dostrzec i docenić na rynku pracy*

Związek Rzemiosła Polskiego w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji
dr Andrzej Wojciech Stępnikowski

10 lipca 2019 r., Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Działalność rzemieślnicza

- ponad 40 wieków relacji mistrz-uczeń w rzemiośle (Kodeks Hammurabiego)
- rzemiosło jest zakotwiczone w kulturze (Goethe)
- międzygeneracyjny przekaz grupy społecznej
- rzemieślnicy jako „kotwica” polskiej gospodarki i „warstwa o kluczowym znaczeniu”* (statystyki)

*J. Gardawski (red.), *Rzemieślnicy i biznesmeni. Właściciele małych i średnich przedsiębiorstw prywatnych*, Warszawa 2013

Podstawowe pojęcia

- ✓ **rzemiosło** (dawniej kunszt)
- ✓ **rzemieślnik** (dawniej starozagrodnik)
- ✓ **młodociany pracownik** (dawniej terminator)
- ✓ **czeladnik**
- ✓ **mistrz** (dawniej majster lub magister)

Kształtowanie specyfiki rzemiosła

RZEMIOSŁO

stanowi część prac przemysłowych i usługowych określanych ustawowo, wykonywane przez samodzielnych wytwórców z kwalifikacjami

(T. W. Nowacki, „Leksykon pedagogiki pracy”, Radom 2004)

pierwsza historycznie
forma produkcji
(pierwotnie ręcznie
potem też maszynowo)

dziedzina biznesu
o charakterze lokalnym
na niewielką skalę

prowadzona osobiście
przez właściciela
z kwalifikacjami
(obciążenia
psychofizyczne?)

przy pomocy członków
rodziny i niewielu osób
dodatkowo
zatrudnionych, w tym
uczniów

trójstopniowa
hierarchia: terminator
(młodociany pracownik)
– czeladnik - mistrz

**przeciwieństwo
partaczy i fuszerów**

W. Pomykało, „Encyklopedia biznesu”, Warszawa 1995

Rzemiosło w świetle przepisów (historycznie)

- *Uchwała Namiestnika Królewskiego z 31 grudnia 1816 roku w przedmiocie urządzania rzemiosł, kunsztów i professy (ogłoszona 5 marca 1818 roku) – **synonimy***
- *Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 czerwca 1927 o prawie przemysłowym, Dz. U. nr 35, poz. 468, art. 142*
- **Rzemiosło** to „taki rodzaj przemysłu, który nie był prowadzony sposobem fabrycznym” (1927)

Ustawa o rzemiośle z dnia 22marca 1989r (Tekst jednolity, Dz. U. z 2018 r. poz. 1267, 2245)

Rzemiosłem jest zawodowe wykonywanie działalności gospodarczej przez:

- osobę fizyczną, z wykorzystaniem zawodowych kwalifikacji tej osoby i jej pracy własnej, w imieniu własnym i na rachunek tej osoby – jeżeli jest ona mikroprzedsiębiorcą, małym przedsiębiorcą albo średnim przedsiębiorcą (od 2015)
- wspólników spółki cywilnej osób fizycznych w zakresie wykonywanej przez nich wspólnie działalności gospodarczej – jeżeli spełniają oni indywidualnie i łącznie warunki określone w pkt1
- **Uwaga!** Do rzemiosła nie zalicza się działalności handlowej, usług hotelarskich, działalności transportowej, usług świadczonych w wykonywaniu wolnych zawodów, usług leczniczych oraz działalności wytwórczej i usługowej artystów plastyków i fotografików

Rzemieślnicy i biznesmeni

- Centralna Ewidencja Informacji Działalności Gospodarczej (CEIDG)
- Rzemieślników charakteryzują cechy tradycjonalistyczne, tj. szacunek dla fachu, paternalizm i osiadłość – stanowią „**kotwicę polskiej gospodarki**”. Bliższa jest im także wizja modelu etatystycznego niż liberalnego (J. Gardawski, 2013)

Profesjonalizm i etyka zawodowa

- Wyróżnikami rzemiosła są:
 - Kwalifikacje (art. 3.1 ustawy o rzemiośle)
 - Zobowiązanie przestrzegania zasad etyki i godności zawodowej (art. 5 ustawy o rzemiośle)
 - Rzemieśnicze przygotowanie zawodowe (dział IX Kp)
 - Organizacje samorządu gospodarczego rzemiosła, tj. cechy rzemiosł, izby rzemieśnicze i ZRP (art. 7.3 ustawy o rzemiośle)
 - Ustawa o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji

Organizacje rzemiosł (ustawa o rzemiośle)

- 490 cechów rzemiosł
 - 27 izb rzemieślniczych
 - 271 spółdzielni,
 - Związek Rzemiosła Polskiego
-
- Status reprezentatywnej organizacji pracodawców

Związek
Rzemiosła
Polskiego

Rzemiosło w dialogu społecznym

Ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (z późn. zm.)

- Mają prawo tworzyć związki pracodawców, a związki z kolei konfederacje
- Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu *ustawy o Radzie Dialogu Społecznego (...)*, ma prawo opiniowania dokumentów konsultacyjnych UE, w szczególności białych ksiąg, zielonych ksiąg i komunikatów, oraz projektów aktów prawnych Unii

Ustawa z dnia 24 lipca 2015 roku o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (z późn. zm.)

- Rada Dialogu Społecznego
- Wojewódzkie rady dialogu społecznego

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U z 2018 r. poz.1265 z późn. zm.)

- Rada Rynku Pracy
- Wojewódzkie rady rynku pracy
- Powiatowe rady rynku pracy

Kwalifikacje potwierdzone dyplomami mistrza i świadectwami czeladniczymi na mocy ustawy o rzemiośle

Art. 37 ustawy ZSK

- Mogą być włączone do ZSK przez ministra właściwego na wniosek Związku Rzemiosła Polskiego

Jakie mamy kwalifikacje?

- Kwalifikacje pełne – świadectwo czeladnicze (art. 8 ustawy o ZSK)
- Włączanie kwalifikacji częściowej (art. 37 ustawy ZSK) – traktowane jak rynkowe:
- Przygotowanie opisu kwalifikacji
- Rekomendacja zespołu ekspertów
- Opinia Rady Interesariuszy ZSK (art. 21)
- Obwieszczenie ministra właściwego

Kwalifikacje trudne do zdefiniowania

- A może jednak kwalifikacje w rzemiośle powinny być **kwalifikacjami uregulowanymi**? (wynikającymi z ustawy o rzemiośle). W polskim porządku prawnym wszystkie ustawy są względem siebie równe (poza ustawą zasadniczą oczywiście)

Zintegrowany System Kwalifikacji

Rzemiosło w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji

Związek Rzemiosła Polskiego

- Podmiot zewnętrznego zapewniania jakości w odniesieniu do izb rzemieślniczych – „podmiot prowadzący zorganizowaną działalność w obszarze gospodarki, rynku pracy, edukacji lub szkoleń (art. 50-53)

Związek
Rzemiosła
Polskiego

Izby Rzemieśnicze

- **instytucja certyfikująca** – podmiot, który uzyskał uprawnienia do certyfikowania; Podlegają podobnym obciążeniom jak pracownicy z racji osobistego wykonywania pracy

Jednostka zewnętrznego zapewniania jakości walidacji i certyfikowania prowadzonych przez instytucje certyfikujące

Warunki brzegowe

- Potrzebna jest odpowiednio przygotowana kadra,
- Wewnętrzny system zapewniania jakości przeprowadzanych procesów
- Min. 10-letnie doświadczenie w prowadzeniu działalności w zakresie gospodarki, edukacji, rynku pracy lub szkoleń
- Nie zakończył i nie zawiesił działalności
- Nie posiada zaległości podatkowych...

Kadra

Zespół pracowników którzy posiadają:

- ogólną wiedzę na temat ZSK
- wiedzę o zasadach walidacji oraz doświadczenie w zakresie walidacji efektów uczenia się
- Wiedzę o zasadach wewnętrznego i zewnętrznego zapewniania jakości w obszarze nadawania kwalifikacji...oraz doświadczenie w zakresie prowadzenia ewaluacji lub audytów

Zewnętrzne zapewnianie jakości (art. 66-68)

wobec instytucji certyfikującej (IC) Na monitorowanie składają się:

- Monitorowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości stosowanego w IC
 - Monitorowanie spełniania przed daną IC wymagań ustawowych (art. 41)
 - Ewaluację zewnętrzną walidacji i certyfikowania przeprowadzanych przez daną Instytucję Certyfikującą oraz funkcjonowania jej wewnętrznego systemu zapewniania jakości
- ➔
- Raporty z ewaluacji wewnętrznej
 - Informacje
 - Sprawozdania z działalności
 - Zawiadomień
 - Raz na 5 lat raport PZZJ obejmujący działalność danej instytucji certyfikującej

Prawa i obowiązki PZZJ

Prawa PZZJ

- Może zażądać od IC udzielenia informacji i wglądu w dokumentację
- Po uprzednim zawiadomieniu IC osoby wyznaczone przez PZZJ mają prawo wstępu do siedziby IC lub miejsca prowadzenia działalności oraz do miejsca prowadzenia walidacji w celu oceny spełniania przez tę instytucję wymagań wynikających z ustawy o ZSK oraz do udziału w charakterze obserwatora w wykonywaniu przez IC zadań związanych z walidacją.

Obowiązki PZZJ

- O stwierdzonych w IC nieprawidłowościach PZZJ powiadamia niezwłocznie ministra właściwego
- Co 3 lata PZZJ przedstawia właściwym ministrom sprawozdanie z wykonywania zadań związanych z zewnętrznym zapewnianiem jakości

Świadectwa czeladnicze i dyplomy mistrzowskie w ZRK (18 kwalifikacji)

Świadectwa czeladnicze

(data ogłoszenia obwieszczenia w Dz. U. Rz.P. „Monitor Polski”)

- Wizażystka-stylistka – 3 PRK (26.06.2018)
- Glazurnik – 3 PRK (04.09.2018)
- Kosmetyczka – 4 PRK (07.09.2018)
- Optyk okularowy – 4 PRK (29.12.2018)
- Lakiernik samochodowy – 3 PRK (02.11.2018)
- Stolarz meblowy – 3 PRK (05.11.2018)

**187 egzaminów w 18 kwalifikacjach
w I kw. 2019**

Dyplomy mistrzowskie

(data ogłoszenia obwieszczenia w Monitorze Polski)

- Fryzjer - 5PRK (26.06.2018)
- Wizażystka/stylistka – 5 PRK (26.06.2018)
- Kosmetyczka – 5 PRK (07.09.2018)
- Glazurnik – 5 PRK (07.12.2018)
- Cukiernik – 5 PRK (09.10.2018)
- Stolarz – 5 PRK (02.11.2018)
- Stolarz meblowy – 5 PRK (05.11.2018)
- Fotograf – 5 PRK (29.12.2018)
- Lakiernik samochodowy – 5 PRK (29.12.2018)
- Elektryk – 5 PRK (29.12.2018)
- Krawiec – 5 PRK (29.12.2018)
- Optyk okularowy – 5 PRK (29.12.2018)

Dziękuję za uwagę